

(*)Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte

(*)Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte

Subjects

Year 1st

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
P02G050V01101	Human anatomy: Human anatomy for movement	1st	6
P02G050V01102	Education: Motor control and learning in physical education and sport	1st	6
P02G050V01103	Education: Physical education and sport pedagogy	1st	6
P02G050V01104	Physiology: Exercise physiology 1	1st	6
P02G050V01105	Gross motor games	1st	6
P02G050V01201	Human anatomy: Human anatomy and kinesiology	2nd	6
P02G050V01202	Psychology: Physical activity and sport psychology	2nd	6
P02G050V01203	Sociology: Sociology and history of physical activity and sport	2nd	6
P02G050V01204	Basics of motor skills	2nd	6
P02G050V01205	Basics of combat activities	2nd	6

IDENTIFYING DATA				
Anatomía humana: Anatomía humana para o movemento				
Subject	Anatomía humana: Anatomía humana para o movemento			
Code	P02G050V01101			
Study programme	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinator	Diz Gómez, José Carlos Padín Iruegas, María Elena			
Lecturers	Diz Gómez, José Carlos Padín Iruegas, María Elena			
E-mail	jcdiz@uvigo.es mepadín@uvigo.es			
Web				
General description				

Competencias	
Code	
B1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
C1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas
C2	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación escolar
C3	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, na proposta de tarefas nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte
C4	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas
C8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo
C16	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais ao campo da actividade física e a saúde

Resultados de aprendizaxe		
Expected results from this subject	Training and Learning Results	
Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	C1	
	C2	
Conceptualización e identificación do obxecto de estudo da anatomía para o movemento.	B1	
	B2	
Adaptación a novas situacións, resolución de problemas e aprendizaxe autónoma.	B1	
	B2	
Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da anatomía.	B2	
Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	C3	
	C4	
Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	B13	
Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	B13	
Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	C8	
	C16	
Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.	C16	

Contidos
Topic

1. Terminoloxía anatómica	Xeneralidades: citoloxía, histoloxía i embrioloxía humana. Aparato
2. Estrutura xeral do corpo humano	locomotor: testa, colo, tronco e extremidades. Corazón e grandes vasos.
3. Anatomía do aparato locomotor	Aparato dixestivo. Aparato respiratorio. Aparato xénito-urinario.
4. Neuroanatomía e esplanoloxía	Estesioloxía. Sistema Nervioso Periférico Craneal. Sistema nervioso da vida autónoma. Sistema Nervioso Central
Temario práctico	Prácticas de citoloxía e histoloxía. Prácticas de disección i estudo dos distintos tecidos. Identificación de estruturas en modelos anatómicos.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	22.5	38	60.5
Prácticas de laboratorio	30	30	60
Exame de preguntas obxectivas	1.5	28	29.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia. Para o seu estudo os alumnos dispoñen en FAITIC das presentacións vistas na clase, así como material complementario, en versión dixital ou papel.
Prácticas de laboratorio	Con estas clases búscase que sirvan ó alumnos para una mellor comprensión e aplicación dos coñecementos teóricos. Tutorización individual ou en grupos pequenos para dúbidas e consultas. Realización de actividades tuteladas, con técnicas grupais participativas. Exercicios prácticos no laboratorio de Ciencias Morfolóxicas.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Prácticas de laboratorio	Aclaración de dúbidas e exposición en grupos reducidos de aspectos específicos da materia. Manexo tutorizado de fontes de información.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Prácticas de laboratorio	Puntuarase tanto a asistencia como a calidade das actividades realizadas nas prácticas. Valoraranse os exercicios realizados, tanto individuais coma grupais. A puntuación global das prácticas poderá supoñer un incremento máximo do 20% da puntuación do examen teórico.	20	B1 C1 B2 C2 B13 C3 C4 C8 C16
Exame de preguntas obxectivas	Exame teórico: Os coñecementos teóricos adquiridos polo alumnos evaluaranse mediante un examen tipo test de 5 opcións sen puntuar negativos. Para aprobar é necesario contestar o 70% das preguntas correctamente.	80	B1 C1 B2 C2 B13 C3 C4 C8 C16

Other comments on the Evaluation

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Mantéñense os mesmos criterios nas seguintes convocatorias.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade: <http://fcced.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

- DRAKE RL, VOGL A., **Gray: Anatomía para estudiantes**, 3ª ed, Elsevier, 2015
 GILROY AM., **Prometheus. Atlas de Anatomía**, 2ª ed, Panamericana, 2013
 LIPPERT H, **Anatomía. Texto y atlas**, 4ª ed, Marban SL, 1999
 MOORE KL, **Anatomía con orientación Clínica.**, 7ª ed, Lippincott Williams and Wilkins., 2013
 NETTER FH, **Atlas de Anatomía Humana**, 6ª ed., Masson S.A, 2015
 OLSON TR, **A.D.A.M. Atlas de Anatomía Humana**, Masson-Williams & Wilkins, 1997

PAULSEN F. WASCHKE J., **Sobotta atlas de Anatomía Humana**, 23ª ed, Elsevier, 2012

WILLIAMS PL, **Gray Anatomía**, Elsevier, 1998

SCHÜNKE M, **Texto y Atlas de Anatomía**, 3ªed, Panamericana, 2015

Complementary Bibliography

FAWCETT DW, **Tratado de Histología**, 11ª ed, Interamericana McGraw Hill, 1989

WELSCH U, **Sobotta. Histologia**, Panamericana, 2014

Recomendacións

IDENTIFYING DATA**Educación: Aprendizaxe e control motor na educación física e o deporte**

Subject	Educación: Aprendizaxe e control motor na educación física e o deporte			
Code	P02G050V01102			
Study programme	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department				
Coordinator	Romo Pérez, Vicente Padrón Cabo, Alexis			
Lecturers	García Ordóñez, Enrique Padrón Cabo, Alexis Romo Pérez, Vicente			
E-mail	apadron@uvigo.es vicente@uvigo.es			
Web				
General description	A materia de Aprendizaxe e Control Motor na Educación Física y o Deporte analiza os procesos de aprendizaxe das condutas motoras, así como todos os aspectos relacionados cos procesos de recepción da información e o seu procesamento, os mecanismos de execución e decisión, e o programa motor.			

Competencias

Code	
B1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
B5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.
B7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.
B12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
B14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
B24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Coñecemento e comprensión dos fundamentos, característica e estrutura da aprendizaxe e control motor na Educación Física.	B1 B2 B5 B7 B13 B14 B24 B25 B26
Coñecemento e comprensión do a práctica motriz e dos mecanismos na aprendizaxe motora. Así como o coñecemento e comprensión dos procesos de adquisición da habilidade motora.	B1 B2 B5 B7 B12 B13 B14 B24 B25 B26

Coñecemento e comprensión da avaliación da aprendizaxe motora e da estrutura do programa motor	B1
	B2
	B5
	B7
	B12
	B13
	B14
	B24
	B25
	B26

Contidos

Topic	
1. Fundamentos, característica e estrutura da aprendizaxe e control motor na Educación Física	1.1. Comportamento motor: fundamentos, características, estrutura da aprendizaxe. 1.2. Evolución dos campos de estudo da aprendizaxe e control motor. 1.3. Perspectivas teóricas da aprendizaxe motora.
2. A práctica motriz como elemento de aprendizaxe na Educación Física.	2.1. Tipos de práctica. 2.2. Distribución da práctica. 2.3. Transferencia na práctica. 2.4. Variabilidade na práctica.
3. Control motor no ámbito da actividade física e o deporte.	3.1. Bases teóricas do control motor. 3.2. Fisioloxía do control motor. 3.3. Receptores e movemento.
4. Procesos de adquisición da habilidade motora.	4.1. Característica e estrutura da habilidade motriz. b. Dificultade e complexidade. 4.2. Etapas de adquisición da habilidade motriz. 4.3. Atención e aprendizaxe motora. 4.4. Memoria motriz, codificación e esquecemento. 4.5. Transferencia.
5. Mecanismos e avaliación na aprendizaxe motora.	5.1. Modelos do comportamento motor. 5.2. A información na aprendizaxe motora (FB). 5.3. Percepción. 5.4. Decisión. 5.5. Excepción. 5.6. Avaliación da aprendizaxe motora
6. O programa motor.	6.1. Estrutura da programación motora. 6.2. Programa motor e patrón neuromuscular. 6.3. A complexidade motora. 6.4. Tipos de programa motor.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Seminario	7.5	15	22.5
Prácticas de laboratorio	15	22.5	37.5
Lección maxistral	30	60	90

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Seminario	Realizaranse seminarios para profundar na análise dos mecanismos de feedback, tipos de práctica e o control motor. O alumnado terá que realizar traballos sobre os temas tratados.
Prácticas de laboratorio	Análise de vídeos. Prácticas onde se analizan os mecanismos de aprendizaxe. Prácticas sobre percepción e decisión.
Lección maxistral	O profesor exporá os contidos da materia, aclarando conceptos, clasificacións, técnicas de aplicación, fundamentos, etc.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Seminario	Traballaranse temas monográficos dos contidos, para aclarar e mellorar devanditos conceptos.
Prácticas de laboratorio	Se traballarán de forma práctica os temas teóricos descritos nos contidos, para saber facer e comprender especificamente o temario proposto.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Seminario	Avaliarase: A calidade dos traballos A participación activa	15	B1 B2 B5 B7 B12 B13 B14 B24 B25 B26
Prácticas de laboratorio	Avaliarase: A calidade dos traballos A participación activa	10	B1 B2 B5 B7 B12 B13 B14 B24 B25 B26
Lección maxistral	Avaliarase cun exame tipo test e/ou pregunta curta. Para superar a materia o alumnado terá que acadar unha calificación mínima de 5 sobre 10 puntos neste apartado.	75	B1 B2 B5 B7 B12 B13 B14 B24 B25 B26

Other comments on the Evaluation

Gardárase a cualificación de cada un dos apartados anteriores na convocatoria extraordinaria de xullo.

Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Latash, **Neurophysiological Basis of movement**, HK,

Schmidt & Lee, **Motor Control and Learning**, HK,

Magill, R.A. & Anderson, D.I., **Motor Learning and Control: Concepts and Applications**, McGraw-Hill,

Complementary Bibliography

Recomendacións

IDENTIFYING DATA**Educación: Pedagogía da educación física e o deporte**

Subject	Educación: Pedagogía da educación física e o deporte			
Code	P02G050V01103			
Study programme	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinator	Raposeiras Correa, Jose			
Lecturers	Raposeiras Correa, Jose			
E-mail	joseraposeiras@uvigo.es			
Web				
General description	A finalidade principal desta materia consiste en adquirir unha visión de conxunto sobre os principais fenómenos e problemas físico/educativos referidos ao seu quefacer profesional, para que o alumnado poida chegar a contemplar os procesos pedagóxicos como accións e feitos humanos que actúan coherentemente nun sistema social: analizar, relacionar e sintetizar os distintos elementos que constitúen estes procesos. Así mesmo preténdese que os alumnos e as alumnas saiban interpretar, ao final de curso, a realidade da educación física e deportiva nas súas dimensións fundamentais: o desenvolvemento da razón e o sentido crítico ó estudar a actividade dos citados procesos e o saber intervir a nivel educativo sobre esa realidade, tendo claro o seu papel como profesionais.			

Competencias

Code	
B2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
B11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
B12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
B15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.
B16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	A1	B2	C34	D1
	A2	B2	C35	D2
	A3	B4	C36	D3
	A4	B5	C37	D4
	A5	B7	C38	D5
		B8	C39	D6
		B9	C40	D7
		B10		D8
		B11		D9
		B11		
		B12		
		B13		
		B15		
		B16		
Capacidade para coñecer e comprender os fundamentos do deporte e da actividade física.		B25		
		B26		
		B2		
		B11		
		B15		

Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación escolar	B11 B13 B15 B16		D1
Capacidade para planificar, desenvolver e avaliar a realización de programas de deporte e actividade física escolar.	B1 B2 B2 B5 B6 B11 B12 B13 B14 B15 B15 B16 B17 B25 B26	C15 C16 C17 C18	D1 D2 D3 D4 D7

Contidos

Topic	
1. A Pedagogía da Actividade Física e o Deporte. Concepto e relacións cos diferentes ámbitos.	- As Ciencias da Actividade Física e do Deporte como ámbito de coñecemento. - Pedagogía da Educación Física e do Deporte.
2. Fundamentos pedagóxicos da Educación Física.	- Concepto de Educación Física. - Os fundamentos da Educación Física: o corpo e o movemento.
3. Pedagogía dos valores e a súa implicación na actividade física e deportiva.	- Os valores na educación. Marco conceptual e consideracións iniciais. - A Educación Física como contexto específico na pedagogía dos valores. - Técnicas para educar en valores. A súa aplicación á Educación Física.
4. A función docente na educación física.	- Docencia en Educación Física. Destrezas e factores de eficacia na aula. - Modelos de ensino-aprendizaxe. - Unha función técnica e especializada.
5. Procesos pedagóxicos de interacción na actividade física e deportiva.	- Aspectos pedagóxicos da actividade física e deportiva.
6. Teorías, paradigmas e correntes pedagóxicas en relación aos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte.	- Educación Física: corpo e movemento. - Paradigmas do movemento humano. - Correntes pedagóxicas.
7. O educando	- Elementos constituíntes da educación. Concepto, finalidades e características. - Dimensións e pilares da educación. - A educación formal, non formal e informal.
8. Principios pedagóxicos nos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte.	- O lugar da Pedagogía no contexto das Ciencias da Educación Física. - Coñecementos nos que se apoia a docencia en Educación Física. - Ámbitos e contidos da Pedagogía Deportiva.
9. Reflexión e innovación sobre o acto educativo a través da actividade física e o deporte na sociedade actual.	- Aplicacións socioeducativas da actividade física e do deporte: saúde, turismo e benestar, reinserción social, actividades de tempo libre e de lecer, etc.
10. Os estudos do currículo e a súa relación coa actividade física e o deporte.	- Teoría e fonte pedagóxica do currículo. - O currículo da Educación Física. - Competencias e taxonomías.
11. Deporte e educación.	- Bases pedagóxicas para unha Educación Deportiva. - Deporte e cambio social no século XXI.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	30	45	75
Presentación	2	4	6
Traballos de aula	15	28	43
Titoría en grupo	1	7	8
Resolución de problemas	6	12	18

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

Description

Lección maxistral	As leccións que conforman o temario desta materia serán elaboradas e presentadas de forma expositiva ao grupo clase, polo profesor. Este centrará a súa intervención preferentemente nos aspectos nucleares de cada unidade didáctica, procurando ofrecer de xeito condensado a información esencial que posibilite obter unha visión panorámica ou de síntese de cada tema, delimitando os conceptos, as ideas e os argumentos nel implicados e relacionándoos cos outros temas do programa. A súa finalidade vai consistir en lograr unha integración dos módulos de contido e os aspectos estruturais que conforman o corpus cognitivo da materia.
Presentación	A exposición por parte do alumnado consiste na presentación dun traballo/tema incluído nos contidos de forma estruturada. O recurso principal será a linguaxe oral, aínda que tamén pode estar acompañado de texto escrito (un PowerPoint). Esta presentación expositiva permitirá extraer os puntos máis importantes dunha ampla gama de información.
Traballos de aula	Os traballos monográficos de aula terán como cometido a iniciación á investigación. Serán realizados de xeito individual ou en pequeno grupo, mediante o uso das TICs, documentos proporcionados polo profesor, entrevistas ou reunións con profesionais ... A súa finalidade consiste na aplicación práctica de diferentes aspectos que constitúen os contidos da materia. As cuestións máis particulares que non queden plenamente resoltas para algún estudante, poderíanse tratar en horario de tutoría.
Tutoría en grupo	Relacionada coas actividades prácticas desta materia e a elaboración e/ou exposición voluntaria do traballo final, en grupos e seguindo as directrices expostas na plataforma dixital Faitic. Reunións organizadas e programadas ao respecto.
Resolución de problemas	O citado traballo final da materia será especificado polo profesor ao inicio do curso, unha vez feitas as propostas de varias temáticas relacionadas coa actividade física e deportiva e despois das oportunas orientacións, fontes documentais, bibliográficas e de webgrafía.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Presentación	Para a súa preparación, realizarase atención personalizada -previa demanda- nas horas de tutoría.
Lección maxistral	Os alumnos e alumnas teñen a posibilidade de presentar as súas dúbidas. O profesor atendendo as súas solicitudes, repasará conceptos, propondrá novos exemplos ... Así mesmo, os estudantes poderán revisar a cualificación obtida na proba final escrita e demais traballos que deban presentar, comprobando que ésta se axusta aos criterios de avaliación establecidos na guía docente.
Resolución de problemas	Para a súa elaboración, realizarase atención personalizada a demandas -se procede- nas horas de tutoría.
Traballos de aula	Nestas sesións en grupos reducidos, resolveranse de forma individualizada as dúbidas formuladas polo alumnado, en especial cando sexan comúns a varios alumnos e alumnas ou ilustren un caso interesante. Se a cuestión é máis particular ou non queda resolta para algún estudante, trataríase tamén nas horas de tutoría (individual ou grupal).
Tutoría en grupo	Para asesorar, orientar e informar sobre temáticas a desenvolver á hora de realizar os traballos prácticos. Apoio, seguimento e evolución dos grupos de traballo. Así mesmo aproveitaranse as tutorías individuais, para resolver posibles dúbidas relacionadas con aspectos concretos da materia, tanto teóricos como prácticos.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Lección maxistral	As sesións maxistrais serán avaliadas mediante unha proba. Esta proba valorará as competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre algún aspecto concreto do temario. Os alumnos e alumnas deben responder de maneira directa e breve en función dos coñecementos que teñen sobre a materia.	60	B2 B11 B12 B13 B15 B25 B26
Presentación	Avaliarase a claridade, profundidade e capacidade expositiva oral coa que se presente o traballo, diante da clase. Participación e actitude.	5	B2 B12 B13 B15 B25 B26

Traballos de aula	Versarán sobre aspectos relevantes da Pedagogía da Educación Física e do Deporte. Deberán ter requisitos de calidade académica e serán abordados ao inicio do cuadrimestre polo profesor. Traballos monográficos a modo de iniciación á investigación, en grupos reducidos ou a nivel individual. Avaliarase o contido e a preparación dos materiais pertinentes que aporten calidade á materia, a orixinalidade, presentación ...	17,5	B2 B11 B12 B13 B15 B16 B25 B26
Titoría en grupo	Avaliarase a súa realización/participación/actitude en relación á elaboración dos traballos por grupos ou a nivel individual, así como a implicación dos distintos membros na realización das tarefas a desenvolver ao longo do curso.	2,5	B11 B13 B16 B25 B26
Resolución de problemas	Trátase de traballos sobre contidos específicos -recensións- que aporten actualidade e reflexión crítica ás temáticas. Estes traballos deberán ter uns requisitos de calidade académica e serán abordados polo profesor ao inicio do curso.	15	B12 B13 B15 B16 B25 B26

Other comments on the Evaluation

Tanto a cualificación dos traballos derivados da resolución de problemas, como a cualificación dos traballos de aula e as presentacións, feitos no seu momento durante o curso, seguirán vixentes na segunda convocatoria ou convocatoria extraordinaria.

A cualificación final da materia resultará da integración das distintas notas. Deberán ser superadas todas as partes (teoría e prácticas) para poder obter una cualificación positiva.

O alumnado non asistente deberá contactar ao inicio do curso co profesor, para coñecer os prazos de entrega das diferentes actividades e traballos solicitados (similares aos realizados polo alumnado asistente).

Todos os alumnos e alumnas, asistan ou non ás aulas, teñen dereito a ser avaliados (mediante un exame -proba escrita- e a entrega dos traballos prácticos obrigatorios, tal e como se expuxo con anterioridade).

De non ter superada a materia na primeira convocatoria (1ª edición), as competencias non adquiridas serán avaliadas na segunda convocatoria (2ª edición de xullo).

As datas oficiais dos exames pódense consultar na Web da Facultade, na seguinte ligazón: www.fcced.uvigo.es/gl

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Arias, J.L., **Manual de prácticas de fundamentos pedagógicos del deporte**, Guadalupe, 2013

Dosil Díaz, J. (ed.), **Ciencias de la actividad física y del deporte**, Síntexis, 2003

Foro Mundial de Educación, Cultura y Deporte, **El Deporte: diálogo universal**, Consejo Superior de Deportes, 2004

Gil Roales-Nieto, J. y Delgado Noguera, M. A. (comps.), **Psicología y Pedagogía de la Actividad Física y el Deporte**, Siglo XXI de España, 1994

Paredes Ortiz, J., **Teoría del deporte**, Editorial Wanceulen editorial deportiva, 2003

Piéron, M., **Pedagogía de la actividad física y el deporte**, Junta de Andalucía, 1988

Prat Grau, Mª., **Actitudes, valores y normas en la educación física y el deporte: reflexiones y propuestas didácticas**, INDE Publicaciones, 2003

Rodríguez López, J., **Deporte y Ciencia: teoría de la actividad física**, INDE Publicaciones, 1995

Vázquez, B. (coord.), **Bases Educativas de la Actividad Física y del Deporte**, Editorial Síntexis, 2001

Complementary Bibliography

Arnold, P. J., **Educación Física, movimiento y curriculum**, Morata, 1990

Brasileiro, M. D. S., **El Deporte y el turismo de litoral: entre los cambios sociales**, Universidad de Granada, 2007

Carranza, M. y Mora, J. M., **Educación física y valores: educando en un mundo complejo. 31 propuestas para los centros escolares**, Graó, 2003

Castillo Algarra, J., **Deporte y reinserción penitenciaria**, Consejo Superior de Deportes, 2005

Denis, D., **El cuerpo enseñado**, Editorial Paidós, 1980

Devís Devís, J., **Educación Física, deporte y curriculum: investigación y desarrollo curricular**, Visor, 1996

Devís Devís, J. (coord.), **La Educación Física, el Deporte y la Salud en el Siglo XXI**, Marfil, 2001

Devís Devís, J. y Peiró Valert, C., **Nuevas perspectivas curriculares en educación física: la salud y los juegos modificados**, INDE Publicaciones, 1992

Giménez Fuentes-Guerra, F. J. et al., **Educación Física y diversidad**, Universidad, 2001

- Gorostiaga Ayestarán, E. y Ibáñez Santos, J., **Deporte y Salud**, Gobierno de Navarra, 1996
- Izquierdo Moreno, C., **El profesor y su mundo: guía para maestros y profesionales de la educación**, MAD, 2006
- Latiesa Rodríguez, M. Martos Fernández, P. y Paniza Prados, J. L., **Deporte y cambio social en el umbral del siglo XXI**, Librerías Deportivas Esteban Sanz, 2001
- Mandado Vázquez, A. y Díaz, P., **Deporte y Educación: pautas para hacer compatible el rendimiento y el desarrollo integral de los jóvenes deportistas**, Revista de Educación Nº 335, 2004
- McCourt, F., **El profesor**, Maeva, 2007
- Olivera Beltrán, J., **Bases pedagógicas para una educación deportiva**, Apuntes Educación Física y Deportes Nº 66, 2001
- Pierón, M., **Para una enseñanza eficaz de las actividades físico-deportivas**, 2ª, INDE Publicaciones, 2005
- Ruíz Omecaña, J. V., **Pedagogía de los valores en la Educación Física**, Editorial CCS, 2004
- Sicilia Camacho, A. y Fernández Balboa, J. M., **La otra cara de la enseñanza: la educación física desde una perspectiva crítica**, INDE Publicaciones, 2005
- Solar Cubillas, L. V., **Pierre de Coubertin : la dimensión pedagógica : la aportación del movimiento olímpico a las pedagogías corporales**, Gymnos, 2003
- Torreadella-Flix, X., **La educación física y la actividad gimnásticodeportiva de las mujeres a partir de la bibliografía especializada del siglo XIX**, ARENAL Nº 18, 2011
- Trilla, J. (coord.), **El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI**, Graó, 2001
- Vázquez, B. y Álvarez Bueno, G., **Guía para una educación no sexista**, Ministerio de Educación y Ciencia, 1996
- Vicente Pedraz, M., **Teoría Pedagógica de la Actividad física. Bases epistemológicas**, Gymnos, S. A., 1988
- Zagalaz Sánchez, Mª L., **Corrientes y tendencias de la Educación Física**, INDE Publicaciones, 2001

Recomendaciones

IDENTIFYING DATA				
Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio I				
Subject	Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio I			
Code	P02G050V01104			
Study programme	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Bioloxía funcional e ciencias da saúde Didácticas especiais			
Coordinator	González Matías, Lucas Carmelo Otero Rodiño, Cristina Vila Suarez, Maria Elena Zarzosa Alonso, Fernando			
Lecturers	González Matías, Lucas Carmelo Otero Rodiño, Cristina Vila Suarez, Maria Elena Zarzosa Alonso, Fernando			
E-mail	fzarzosa@uvigo.es lucascgm@uvigo.es cris.otero@uvigo.es EVILA@UVIGO.ES			
Web				
General description	Esta materia pretende introducir ao alumno nos conceptos básicos da fisioloxía humana que son aplicables ao exercicio e ao deporte.			

Competencias	
Code	
B1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
B3	Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.
B10	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.
B16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.
B18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.
B19	Capacidade para avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde.
B20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.

Resultados de aprendizaxe	
Expected results from this subject	Training and Learning Results
Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	B1
Capacidade de coñecer e comprender os factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	B3
Capacidade de comprender os efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.	B5
Capacidade de coñecer e comprender os fundamentos do deporte.	B10
Capacidade de coñecer e comprender a literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	B2
Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e o deporte.	B16
Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, de comportamento e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.	B18
Capacidade para avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde.	B19
Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.	B20

Contidos	
Topic	
1. Fisioloxía celular e do sistema nervioso.	1) Introducción, historia e aspectos xerais. Significado da Fisioloxía. 2) Membrana plasmática. Características funcionais e transporte. 3) Fenómenos eléctricos de membrana. 4) Fisioloxía da neurona. Organización funcional do sistema nervioso. 5) Comunicación Neuronal: a sinapse. Neurotransmisores e neurotransmisión 6) Control motor. 7) Sistema nervioso autónomo ou vexetativo
2. Fisioloxía do músculo esquelético.	8) Estrutura e función do músculo estriado. 9) Mecánica da contracción muscular
3. Fisioloxía do sistema endocrino e metabolismo.	10) Características funcionais xerais do sistema endocrino. 11) Neuroendocrinoloxía. Hipotálamo-hipófisis 12) Hormonas como [axudas esóxenas]. 13) Sistema endócrino e actividade física
4. Sistemas enerxéticos e valoración fisiolóxica do exercicio.	14) Fontes de enerxía. 15) Metabolismo enerxético. 16) Vías enerxéticas. 17) Valoración fisiolóxica do exercicio

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Prácticas de laboratorio	15	15	30
Aprendizaxe baseado en problemas	0	14	14
Resolución de problemas	0	18	18
Titoría en grupo	5	5	10
Lección maxistral	20	40	60
Exame de preguntas obxectivas	3	0	3
Informe de prácticas	0	15	15

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Prácticas de laboratorio	Aplicación práctica dos temas estudados a nivel teórico. Realizaranse diversas prácticas en grupo, para unha maior fixación dos conceptos relacionados co sistema nervioso, a contracción muscular, as vías metabólicas e o control hormonal do exercicio, así como distintas probas de valoración do exercicio.
Aprendizaxe baseado en problemas	Exercicios prácticos baseados na resolución de problemas a través das TIC.
Resolución de problemas	Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado cos temas teóricos vistos na aula.
Titoría en grupo	Nestas actividades orientarase e guíarase o proceso de aprendizaxe do alumnado a través da discusión en grupo dos temas teóricos explicados na clase.
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Aprendizaxe baseado en problemas	Atendérase ao alumno a través da plataforma de teledocencia ou o correo electrónico, ás preguntas e dúbidas expostas durante o desenvolvemento da materia
Titoría en grupo	Entrevistas que os alumnos manteñen co profesor da materia para asesoramento/desenvolvemento da actividade da materia e do proceso de aprendizaxe

Avaliación			
	Description	Qualification	Training and Learning Results

Prácticas de laboratorio	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia. Elaboración dun documento por parte do alumno no que se reflicten as características do traballo levado a cabo. Os alumnos deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a análise e tratamento de datos. realizadas, así como a análise e o tratamento de datos.	Aprobado o suspenso. Podrá suponer un incremento de un 20 por ciento de la nota, una vez superada la teoría, con más de 5 puntos en cada un de los dos parciales 20	B5 B10 B16 B18 B19 B20
Lección maxistral	Probas para a avaliación das competencias adquiridas, que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadero/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos, etc.). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	0-80	B1 B3 B18 B19 B20

Other comments on the Evaluation

A realización das prácticas é **obrigatoria** e aprobalas é un requisito para aprobar a materia.

A avaliación da teoría será mediante un exame escrito, principalmente preguntas tipo test, aínda que tamén poderá conter preguntas de resposta curta ou preguntas de desenvolvemento dun tema. É necesario obter unha puntuación de 5 sobre 10, en cada un dos dous parciais da materia para poder aprobala.

Na segunda e seguintes convocatorias, se gardará a nota das prácticas, no caso de que estas estivesen aprobadas e, na parte teórica manteranse os mesmos criterios que na primeira convocatoria.

Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado, mediante un examen teórico-práctico nas datas oficiais de examen (<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>)

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Berne, Robert M.; Koeppen, Bruce M.; Stanton, Bruce A.; Levy, Matthew N., **Berne y Levy, Fisiología**, 6ª ed, Elsevier, 2009

Boron, Walter F.; Boulpaep, Emile L., **FISIOLOGÍA MÉDICA**, 3ª ed., Elsevier, 2017

McArdle, William D.; Katch, Frank I.; Katch, Victor L., **Fisiología del ejercicio : nutrición, rendimiento y salud**, 8ª ed., LIPPINCOTT WILLIAMS AND WILKINS. WOLTERS KLUWER H, 2015

Powers, Scott K.; Howley, Edward T., **FISIOLOGÍA DEL EJERCICIO. Teoría y aplicación a la forma física y al rendimiento**, 1ª ed, Editorial Paidotribo, S.L, 2014

Green, Howard J.; Wenger, Howard A; Mac Dougall, Duncan J., **EVALUACIÓN FISIOLÓGICA DEL DEPORTISTA**, 3ª ed, Editorial Paidotribo, S.L, 2016

Hall, John E., **GUYTON Y HALL. TRATADO DE FISIOLOGÍA MÉDICA**, 13ª ed, Elsevier, 2016

Bernardot, D., **Nutrición deportiva avanzada**, 2ª ed, Tutor, 2013

Complementary Bibliography

Kenney, W. Larry; Wilmore, Jack H.; Costill, David L., **Fisiología del Deporte y el Ejercicio**, 5ª Ed, Panamericana, 2014

Lopez Chicharro J.; Fernández Vaquero, **FISIOLOGÍA DEL ENTRENAMIENTO AERÓBICO**, Panamericana, 2013

Wilmore, J. y Costill, D., **Fisiología del esfuerzo y del deporte**, 6ª. ed., Paidotribo, 2013

Calderon Montero J., **Fisiología Humana aplicada a la actividad física.**, Panamericana, 2012

López Chicharro, José, **Fisiología del ejercicio.**, 3ª. ed, Panamericana, 2006

Pocock, Gillian, **Fisiología humana : la base de la medicina**, 2ª ed, Masson, 2005

BEAR, MARK F., **Neurociencia : la exploración del cerebro**, 3ª ed, Lippincott Williams & Wilkins., 2008

KANDEL, ERIC R., **Principios de neurociencia:**, 4ª ed, McGraw-Hill Interamericana, 2001

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio II/P02G050V01401

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Anatomía humana: Anatomía e kinesiología humana/P02G050V01201

IDENTIFYING DATA				
Xogo motor				
Subject	Xogo motor			
Code	P02G050V01105			
Study programme	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	Novo Carballal, Antonio Figueira Rodriguez, Alberto			
Lecturers	Figueira Rodriguez, Alberto Novo Carballal, Antonio			
E-mail	anovo@uvigo.es afigueira@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es/			
General description				

Competencias	
Code	
B4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.
B7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.
B9	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do exercicio físico, xogo motor, danza, expresión corporal e actividades na natureza.
B10	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.
B12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
B18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.
B24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
C1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas
C2	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación escolar
C4	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas
C6	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e do deporte

Resultados de aprendizaxe		
Expected results from this subject	Training and Learning Results	
Saber aplicar os coñecementos teórico-prácticos do xogo a diferentes situacións.	B4 B6 B10 B13 B26	C1
Saber identificar e seleccionar xogos en función dos obxectivos didácticos de diferentes tipos de sesións.	B7 B9 B10 B26	C6

Ser capaz de reflexionar e desenvolver unha actitude crítica e autónoma na aprendizaxe dos contidos da materia.	B4 B7 B9 B10 B13 B24	C1 C6
Adquirir destrezas específicas do docente (animador, adestrador, profesor de E.F, etc.) na presentación de xogos motores e no liderado dun grupo de persoas.	B4 B6 B13 B24 B25 B26	
Adquirir actitudes de preparación, anticipación, observación, análise e toma de decisións para mellorar o proceso de ensinanza-aprendizaxe en sesións de xogos motores.	B7 B9 B10 B13 B24 B25 B26	C1 C4 C6
Contribuír ao fomento da educación non sexista e para a paz.	B4 B9 B10 B26	C1 C2
Manexar adecuadamente as técnicas de traballo e as fontes documentais propias da materia.	B4 B7 B9 B10 B12	C1 C2 C6
Ser capaz de traballar en equipo e desenvolver habilidades de liderado.	B4 B7 B10 B24 B25	C1 C6
Ser capaz de aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais y sociolóxicos o xogo motor.	B4 B6 B7 B18 B25	

Contidos

Topic

1. Fundamentos teórico-prácticos do xogo motor.	- Historia - Definicións - Clasificacións - Teorías - Características
2. Aspectos didácticos do xogo motor.	- Tipoloxías de sesións lúdicas. - Aspectos básicos da comunicación. - Metodoloxía de presentación e condución de xogos. - Recursos en función dos contextos.
3. Xogos e educación en valores.	- A educación en valores a través do xogo. - Xogos e xoguetes non sexistas. - Xogos e xoguetes de educación para a paz e a diversidade cultural. - Xogos tradicionais.
4. O xogo no medio natural.	- Historia e características. - Tipoloxía de xogos.
5. Xogos tradicionais sen material e con material simple.	- Historia e evolución dos xoguetes e materiais lúdicos. - O xogo motor e a sustentabilidade. - Elaboración de xoguetes e materiais lúdicos con material de refugallo

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	10	0	10
Traballos de aula	10	0	10
Prácticas de laboratorio	20	0	20
Probas de resposta curta	2	0	2

Resolución de problemas	10	0	10
Presentación	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	O profesorado exporá os contidos da materia, aclarando conceptos, clasificacións, técnicas de aplicación, fundamentos, etc.
Traballos de aula	O alumnado participará na aula mediante tarefas de resolución de problemas e propostas/análise/avaliación de actividades relacionadas coa materia.
Prácticas de laboratorio	Trátase de participar activamente nas prácticas desenvolvidas nas instalacións deportivas.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Base teórica do xogo
Traballos de aula	Participación activa nas propostas de xogos.
Tests	Description
Resolución de problemas	Adaptación de propostas de xogo as condicións específicas dos grupos de alumnos e os medios materiais.
Presentación	Programación de sesións de xogos e posta en práctica nas clases. Adaptación de propostas de xogo as condicións específicas dos grupos de alumnos e os medios materiais.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Probas de resposta curta	Probas para a avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas para responder de forma concisa e abreviada.	40	B4 B6 B7 B9 B10	C1 C6
Resolución de problemas	Asistencia e aproveitamento das clases, e participación activa na resolución dos problemas ou exercicios plantexados.	20	B4 B6 B7 B9 B10 B13 B18 B24 B25 B26	C1 C2 C4 C6
Presentación	Programación dunha sesión de clase baseada nos xogos eleixidos de común acordo co profesor.	40	B4 B6 B9 B12 B13 B18 B24 B25	C1 C2 C4 C6

Other comments on the Evaluation

TODO O ALUMNADO, ASISTA OU NON ÁS AULAS, TEN DEREITO A SER AVALIADO (MEDIANTE UN EXAME OU NO MODO EN QUE SE ESTABLEZA NESTA GUÍA DOCENTE

Na primeira convocatoria:

A parte teórica sumará ata o 40 % (as probas de pregunta curta e resolución de problemas e/ou exercicios) a parte práctica o 40 % (probas prácticas, traballos e exposición na aula) e o 20% a asistencia. Será necesario superar o 5 (o 50 % da nota) tanto na parte teórica como na práctica separadamente e o 80% da asistencia a clase.

Para a segunda convocatoria:

Na parte teórica, as partes aprobadas teranse en conta coa nota correspondente.

A parte práctica, recuperarase mediante supostos prácticos do xogo motor, que o alumnado debe resolver segundo o contido teórico práctico de cada unha das partes.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón <http://fcced.uvigo.es/es/docencia/examenes>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Museo virtual do xogo www.museodeljuego.org,

www.museomelga.com,

PEREZ Y VERDES, RICARDO Y TABERNERO Balsa, ALBERTO, **XOGOS POPULARES EN GALICIA**, XUNTA DE GALICIA,

VARIOS AUTORES, **XOGOS INFANTIS**, EVEREST GALICIA,

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Actividades físicas de lecer/P02G050V01905

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Lecer e turismo deportivo/P02G050V01701

Subjects that it is recommended to have taken before

Lecer e turismo deportivo/P02G050V01701

Other comments

Es una materia de primer curso

IDENTIFYING DATA				
Anatomía humana: Anatomía e kinesiología humana				
Subject	Anatomía humana: Anatomía e kinesiología humana			
Code	P02G050V01201			
Study programme	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	Viaño Santasmarinas, Jorge Juan Serrano Gómez, Virginia			
Lecturers	Serrano Gómez, Virginia Viaño Santasmarinas, Jorge Juan			
E-mail	vserrano@uvigo.es jorgeviano@gmail.com			
Web				
General description				

Competencias

Code	
B2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
B3	Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.
B8	Coñecemento e comprensión da estrutura, función e desenvolvemento das diferentes manifestacións da motricidade humana.
B11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
B14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
B18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.
B20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.
B23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
C3	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, na proposta de tarefas nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte
C4	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results	
O alumno debe ser capaz de coñecer as características do exercicio físico *sistematizado, criterios para a súa clasificación, terminoloxía específica e representación gráfica do mesmo.	B2 B7 B8 B14 B20 B23	C3
O alumno debe ser capaz de coñecer a aplicación do exercicio coa finalidade de desenvolvemento das cualidades *psicofísicas.	B11 B13 B14 B18 B20 B23 B26	C3 C4

O alumno debe ser capaz de comprender a dimensión mecánica e *fisiológica do movemento corporal analizándoo desde os puntos de vista articular e muscular.

B3
B7
B8
B18
C3

Contidos

Topic	
Conceptos, clasificación e tendencias do exercicio físico	Tema 1. Fundamentos e mecánica da realización motriz.
Cinesiología Ontogénica	Tema 2. O movemento corporal. Descriptores e enfoques na aplicación do exercicio.
	Tema 3. El sistema esquelético, funciones y movimientos articulares.
	Tema 4. Estructura y acción muscular en los ejercicios.
Análise mecánica do exercicio físico.	Tema 5. Perspectivas analíticas tradicionais vs globais de o corpo e de o movemento e os seus implicaciónes kinesiológicas (p. ex. cadeas musculares, vías anatómicas, etcétera)
	Tema 6. Análise de a postura e de os movementos aplicando as diferentes perspectivas de o corpo e movemento.
Cinesiología sistemática	Tema 7. As capacidades físicas básicas e as súas implicaciónes kinesiológicas.
	Tema 8. As capacidades dependentes de o aparello locomotor e os seus implicaciónes kinesiológicas.
	Tema 9. As capacidades dependentes de os procesos de obtención e utilización de enerxía e as súas implicaciónes kinesiológicas.
	Tema 10. As capacidades psicomotrices e as súas implicaciónes kinesiológicas.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Prácticas de laboratorio	28	25	53
Resolución de problemas	5	5	10
Presentación	1	1	2
Lección maxistral	16	18	34
Exame de preguntas obxectivas	0.5	30	30.5
Práctica de laboratorio	0.5	20	20.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Prácticas de laboratorio	No horario de prácticas de laboratorios desenvolveranse tarefas e exercicios dirixidos polo profesor sobre aspectos presentados nas clases teóricas.
Resolución de problemas	Os conceptos teóricos serán acompañados nas clases teóricas con exercicios e resolución de problemas.
Presentación	Se presentarán estudos de casos para que alumno pueda tener referencias
Lección maxistral	Empregarase a exposición por parte do profesor como medio principal de ensino.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	O alumno disporá dun horario de tutorías para poder solucionar dúbidas concretas sobre os contidos impartidos en clase.
Prácticas de laboratorio	O alumno disporá dun horario de tutorías para poder solucionar dúbidas concretas sobre os contidos prácticos impartidos en clase.
Resolución de problemas	O alumno disporá dun horario de tutorías para poder solucionar dúbidas concretas sobre os problemas e exercicios expostos en clase.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Prácticas de laboratorio	É obrigatorio asistir polo menos ao 80% das prácticas para poder obter unha avaliación positiva	0	B11 C3 B14 B20 B26
Resolución de problemas	É obrigatorio realizar todos os exercicios propostos nas clases teóricas e prácticas, e entregalos en tempo e forma. Revisaranse os exercicios entregados polo alumnado. En aqueles exercicios que non cumpran cos criterios de tempo, forma e calidade, pódese esixir, por parte do profesorado, a súa corrección ou mellora para axustarse a devanditos criterios e que computen para a nota deste apartado.	20	B13 C4 B14 B18 B23 B26
Exame de preguntas obxectivas	Realizarase un exame tipo test de resposta única, sobre 5 posibles, tendo en conta que cada 4 erros desconta unha positiva, ou a súa parte proporcional. No exame tipo test deberá obterse unha puntuación mínima de 5 (Escala de 0-10).	80	B2 C3 B3 C4 B7 B8 B20

Other comments on the Evaluation

OUTROS COMENTARIOS:

1. Todo o alumnado asista ou non a as aulas, ten dereito a ser evaluado (mediante exame ou segundo estableza a guía docente).
2. As datas oficiais de os exames pódense consultar en a web de a facultade
3. É obrigatorio asistir polo menos a o 80% de as prácticas de laboratorio para poder obter unha avaliación positiva. En o caso de non alcanzar a asistencia mínima indicada (80%) o alumno deberá realizar un exame práctico que evaluará as competencias vinculadas a a mesma e que debe superar con un 5 sobre 10 puntos.
4. É obrigatorio realizar todos os exercicios propostos en as clases teóricas e prácticas, entregándoos en tempo e forma especificados en o seu momento para cada exercicio/tarefa/problema/práctica, etcétera.
5. Realizarase un exame tipo test de resposta única, sobre 5 posibles, tendo en conta que cada 4 respostas erróneas descontará unha positiva, ou o seu parte proporcional. En o exame tipo test deberá obterse unha puntuación mínima de 5 (Escala de 0-10).
6. De non ter superada a materia en a primeira edición ou convocatoria, as competencias non adquiridas serán evaluadas en a 2ª edición ou convocatoria.

2ª EDICIÓN Ou CONVOCATORIA (XULLO)

1. En esta convocatoria ou edición manteranse os mesmos criterios que en a 1ª edición ou convocatoria.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Myers, T.W., **Vías anatómicas**, 3, S.A. ELSEVIER ESPAÑA, 2015

Wirhed, R., **Athletic Ability and the Anatomy of Motion**, 3, Mosby, 2006

Muscolino, J.E., **Kinesiology: The Skeletal System and Muscle Function**, 3, Mosby, 2016

Luttgens, K.; Hamilton, N.; Weimar, W., **Kinesiology: Scientific Basis of Human Motion**, 12, McGraw-Hill Education, 2011

Oatis, C.A., **Kinesiology : the mechanics and pathomechanics of human movement**, 3, Wolters & Kluger, 2017

Enoka, R., **Neuromechanics of Human Movement**, 5, Human Kinetics, 2015

Neumann, D. A., **Kinesiology of the Musculoskeletal System: Foundations for Rehabilitation**, 3, Mosby, 2016

Complementary Bibliography

Ahonen, J., Lahtinen, T., Sandström, Pogliani, G. y Wirhed, R., **Kinesiología y anatomía aplicada a la actividad física**, 2, Paidotribo, 2014

Hamill, J., Knutzen, K. M., y Derriick, T., **Biomecánica. Bases del movimiento humano**, 4, Wolters & Kluwer, 2017

Trew, M., Everett, T., **Fundamentos del movimiento humano**, 5, Elsevier Masson, 2006

Luttgens, K and Wells, KF., **Kinesiology**, CBS College publishing, 1985

Alter, J.M., **Los estiramientos**, Paidotribo, 2004

Fucci, S. Benigni, M., y Fornarsari, V., **Biomecánica del aparato locomotor aplicado al acondicionamiento muscular**, Elsevier, 2003

Izquierdo, M., **Biomecánica y bases neuromusculares de la actividad física y el deporte.**, Médica-Panamericana, 2008

Lippert, L.S., **Anatomía y Cinesiología clínicas**, Paidotribo, 2013

Nacleiro, F., **Entrenamiento deportivo. Fundamentos y aplicaciones**, Médica-Panamericana, 2011

Nitsch, JR., Neumaier, a., Marées, H. & Mester, J., **Entrenamiento de la técnica. Contribuciones para un enfoque interdisciplinario**, Paidotribo, 2002

VVAA, **Kinesiología y anatomía aplicada a la actividad física**, Paidotribo, 2001

Knudson, D.V., **Qualitative analysis of human movement**, 2, Human Kinetics, 2002

Zatsiorsky, V. M.; Kraemer, W. J., **Science and Practice of Strength Training**, 2, Human Kinetics, 2006

Busquet, L. & Busquet-Vanderheyden, M., **Las Cadenas fisiológicas**, Paidotribo, 2016

Kreighbaum, E. & Barthels, K., **Biomechanics. A Qualitative Approach for Studying Human Movemen**, 4, Allyn and Bacon, 1996

Loudon, Janice K., Manske, Robert, Reiman, Michael, **Clinical Mechanics and Kinesiology**, 4, Human Kinetics, 2013

Jenkins, D. B., **Hollinshead's Functional Anatomy of the Limbs and Back**, 9, Saunders Elsevier, 2009

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Biomecánica da técnica deportiva/P02G050V01903

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502

Subjects that it is recommended to have taken before

Anatomía humana: Anatomía humana para o movemento/P02G050V01101

Fundamentos da motricidade/P02G050V01204

IDENTIFYING DATA				
Psicoloxía: Psicoloxía da actividade física e o deporte				
Subject	Psicoloxía: Psicoloxía da actividade física e o deporte			
Code	P02G050V01202			
Study programme	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa Psicoloxía evolutiva e comunicación			
Coordinator	Dosil Díaz, Joaquín Isorna Folgar, Manuel Vázquez Figueiredo, María José			
Lecturers	Dosil Díaz, Joaquín Isorna Folgar, Manuel Redondo Gutiérrez, Laura Vázquez Figueiredo, María José			
E-mail	jdosil@uvigo.es figueiredo@uvigo.es isorna.catoira@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/francisca/			
General description	Esta materia amosará, de xeito moi xeral, que é a Psicoloxía e que lle pode achegar ao profesional da actividade física do deporte. Adicando especial atención aos procesos psicolóxicos básicos e psicosociais			

Competencias	
Code	
B2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
B4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.
B7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.
B8	Coñecemento e comprensión da estrutura, función e desenvolvemento das diferentes manifestacións da motricidade humana.
B17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
C1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas
C8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo
C9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo

Resultados de aprendizaxe		
Expected results from this subject	Training and Learning Results	
O estudante terá que coñecer os conceptos e teorías básicas da psicoloxía	B4	C1 C8
O estudante terá que coñecer os aspectos psicolóxicos que incidan no comportamento deportivo, para manexalos e analizalos	B2 B6 B7 B8 B17 B25 B26	C9

Contidos

Topic

Psicoloxía aplicada á actividade física e ol deporte: Conceptos xerais	Introducción a Psicoloxía Conceptos xerais da psicoloxía procesos psicolóxicos básicos: Sensación-Percepción e percepción da dor Atención. Memoria Imaxes mentais Linguaxe e comunicación interpersoal Aprendizaxe Condicionamento clásico. Condicionamento instrumental. Aprendizaxe cognitiva.
O desenvolvemento do deportista. Desenvolvemento do control motor	Desenvolvemento humano Etapas evolutivas. Desenvolvemento cognitivo Desenvolvemento socioafectivo. Desenvolvemento da personalidade. Desenvolvemento e control motor
Análise da conduta deportiva	Variables a analizar na conduta deportiva. Métodos de análise.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	28	0	28
Traballos de aula	14	0	14
Titoría en grupo	4	0	4
Traballo tutelado	7	0	7
Resolución de problemas de forma autónoma	0	17	17
Exame de preguntas obxectivas	1	15	16
Cartafol/dossier	0	20	20
Traballo	0	10	10
Informe de prácticas	0	9	9

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Actividades expositivas de profesor e estudantes. Exposicións, seminarios, presentación de exercicios, traballos o proxectos a desenvolver
Traballos de aula	Resolución de exercicios na aula baixo a dirección do profesor
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas, consulta e seguimento do traballo, en titorías obrigatorias en pequeno grupo
Traballo tutelado	Actividades que terán que facer en grupo, defender,e entregar
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividades para entregar que terán que facer de xeito individual

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	O alumnado poderá intervir a o longo das sesións maxistras, para consultar ou aportar calquera información de interese co tema que estése a traballar.
Traballo tutelado	O alumnado recibirá unha atención personalizada, centrada en orientar as tarefas encomendadas, e solucionar todas as dúbidas que poida ter na realización do traballo
Titoría en grupo	O alumnado presentará o traballo realizado dende a titoría anterior, e recibirá orientación para seguir avanzando. Tamén se resolverán as dúbidas que se formulen.
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado poderá facer todas as consultas que considere precisas para poder desenvolver as tarefas que teña que facer na materia de xeito autónomo.
Tests	Description
Traballo	O alumnado recibirá unha atención personalizada, centrada en solucionar todas as dúbidas que poida ter na realización do traballo grupal e individual.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Exame de preguntas obxectivas	Levarase a cabo unha proba tipo test para avaliar os contidos teóricos.	50	B4 B6 B7 B8 B17 B26	C1 C8 C9
Traballo	O alumnado terá que entregar e expoñer dous traballos, que fará en grupo	25	B2 B4 B6 B7 B8 B17 B25 B26	C1 C8 C9
Informe de prácticas	O alumnado fará traballos de aula de xeito individual e en grupo, que terá que defender e entregar.	25	B2 B4 B6 B7 B8 B17 B25 B26	C1 C8 C9

Other comments on the Evaluation

Outros comentarios sobre o proceso de avaliación:

1) A participación en actividades, de carácter complementario, e recomendadas polos docentes da materia serán consideradas na calificación final.

2) Na convocatoria de xullo, o alumnado só se terá que examinar dos contidos e destrezas que non chegou a superar na convocatoria de xuño, ao conservarse a calificación das competencias adquiridas.

3) A calificación final será resultado do nivel de competencia acadado, con relación aos obxectivos da materia, na convocatoria de xuño e xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Dosil, J., **Psicología de la Actividad Física y del Deporte**, Madrid, McGraw-Hill, 2008

Weinberg, R. y Gould, D., **Fundamentos en Psicología del Deporte**, Madrid, Panamericana, 2006

Complementary Bibliography

Amigo, I., Fernández, C., y Pérez, M., **Manual de Psicología de la Salud**, Pirámide,

Bakker, A.B. y Rodríguez-Muñoz A, **Introducción a la psicología de la salud ocupacional positiva**, Psicothema, 24(1), 62-65,

Cabanach, R.G., Valle, A., Fariña, F., y Arce, R. (Eds), **Calidad de vida, bienestar y salud**, Psicoeduca,

MANZANARES SAMANIEGO, José Luis, **Comentarios al Código Penal (Tras las Leyes Orgánicas 1/2015, de 30 de marzo, y 2/2015, de 30 de marzo)**, La Ley, 2016

Fariña, F. y Tortosa, F., **Introducción a la Psicología**, Promolibro,

García-Caro, M^a, P., Cruz-Quintana, F., Schmidt Río-Valle, J., Muñoz-Vinueva, A., Montoya-Juarez, R., **Influencia de las emociones en el juicio clínico de los profesionales de la salud a propósito del diagnóstico de enfermedad terminal**, International Journal of Clinical and Health Psychology, 10(1), 57-73.,

Gerrig, R. y Zimbardo, P., **Psicología y Vida.**, Prentice Hall,

Larsen, R., **Psicología de la Personalidad**, McGraw Hill,

Morris, Ch., y Maisto, A., **Psicología**, Prentice-Hall,

Nigel Holt; Andy Bremner; Ed Sutherland; Michael Vliek; Michael Passer; Ronald Smith, **Psychology. The Science Of Mind And Behaviour.**, México: MCGRAW HILL,

Pillado, E. y Fariña, F., **Mediación Familiar. Una nueva visión de la gestión y resolución de conflictos familiares desde la justicia terapéutica**, Valencia: Tirant lo Blanch,

Puente, A., **Cognición y aprendizaje. Fundamentos psicológicos**, Pirámide,

LUZÓN CUESTA, José María,, **Compendio de Derecho Penal. Parte especial**, Edición 2017. 20ª Ed., Dykinson, 2017

Vicente E. Caballo Manrique, V., **Manual para el tratamiento cognitivo-conductual de los trastornos psicológicos**, Madrid: Siglo XXI.,

Dosil, J. y Garcés, E.J., **Ser psicólogo del deporte**, Coruña, Netbiblo, 2009

Recomendacións

Other comments

Recomendase:

- 1.-Ler, con anterioridade a explicación do docente, o material do tema que se vai a tratar na sesión maxistral; de selo caso anotando as dúbidas para resolvelas na sesión maxistral.
 - 2.-Participar activamente nas clases maxistrais, plantexando cuestións sobre os temas tratados.
 - 3.-Plantexarlle ao profesor tódalas preguntas/consultas que considere necesarias para comprender os contidos explicados nas sesións maxistrais, así como os procedementos implicados no desenvolvemento dos traballos asignados polo docente.
-

IDENTIFYING DATA**Sociology: Sociology and history of physical activity and sport**

Subject	Sociology: Sociology and history of physical activity and sport			
Code	P02G050V01203			
Study programme	(*)Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1st	2nd
Teaching language	Spanish			
Department	Historia, Arte e Xeografía Sociology, Political & Administration Sciences and Philosophy			
Coordinator	Rodríguez Teijeiro, Domingo			
Lecturers	Rodríguez Teijeiro, Domingo			
E-mail	teijeiro@uvigo.es			
Web				
General description	(*)Desde o punto de vista da historia, os obxectivos xerais que se pretenden alcanzar nesta materia consisten en achegar ao alumno/á o coñecemento dos fundamentos, conceptos, métodos, técnicas de traballo e ferramentas empregados pola ciencia histórica aplicados aos obxectos concretos que representan a actividade física e o deporte, de modo que sexan capaces de comprender que ambos constitúen unha forma específica de práctica que evoluciona ao longo do tempo e en relación coa sociedade concreta na que se desenvolve. A actividade física e o deporte son conceptos diferentes, pero conectados. Actualmente o deporte constitúe un "frito social total", caracterizado por unha complexa rede de relacións con outros subsistemas (cultural, económico, político, etc.). Por iso o deporte non é só unha actividade física, senón que está determinado polos significados sociais que a sociedade lle atribúe a esas prácticas. A Socioloxía, como ciencia do social, ofrece unha serie de teorías e metodoloxías útiles para explicar as relacións entre prácticas físicas, deporte e contorna sociocultural.			

Competencies

Code	
B1	Conceptualization and identification of the object of study of the Sciences of the Physical Activity and the Sport.
B2	Knowledge and comprehension of the scientific literature of the area of the physical activity and the sport.
B4	Knowledge and comprehension of the behavioral and social factors that determine the practice of the physical activity and the sport.
B6	Knowledge and compression of the effects of the practice of the physical exercise on the psychological and social aspects of the human being.
B11	Knowledge and comprehension of the ethical beginning necessary for the correct professional exercise.
B12	Application of the technologies of the information and communication (TIC) to the area of the Sciences of the Physical Activity and of the Sport.
B13	Habits of excellence and quality in the professional exercise.
B25	Skill of leadership, capacity of interpersonal relation and teamwork.
B26	Adjustment to new situations, the resolution of problems and the autonomous learning.

Learning outcomes

Expected results from this subject	Training and Learning Results
New	B1 B2
New	B1 B4 B12 B25 B26
New	B1 B4 B12 B25 B26
New	B1 B4 B12 B25 B26

New	B4 B6 B11 B12 B13 B25 B26
New	B4 B6 B11 B12 B13 B25 B26

Contents

Topic	
Theoretical and methodological introduction	The physical activity and the sport like objects of study of the History and of the Sociology. Time and historical time. Perspective and sociological methodology.
The physical activity through the time	Physical Activity and culture. Physical activity in the Classical Antiquity. From the pre-sport practices to the sport.
Génesis and development of the sport	industrial Society and sport. The sportive model English. International diffusion of the sport.
The Olympic Movement.	The period of the positivism. The phenomenon of themundialisation and the international associations. The work of the Baron of Coubertain. The configuration of the Olympic Movement. Ideology of the olympic movement.
Society, culture, political and communication	Society, cultural and normative socialisation. Phenomena sociocultural. Politics and ideology. Media.
Institutions, structure, processes and deviation.	Power, control and deviation. Gender, masculinity and femininity. Meanings of the body. Structure of the physical practice-sportive. Groups, networks and organisations.
social change and new values in postmodern society	Social change. Modernity and postmodernity. Globalization. New values and new physical and sports practices. Social opening of physical and sports activities.

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lecturing	30	15	45
Problem solving	7	14	21
Seminars	15	22.5	37.5
Essay questions exam	1	18	19
Practices report	0	8.5	8.5
Objective questions exam	1	18	19

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Lecturing	Exhibition by part of the professor of the contents on the matter object of study, theoretical bases and/or guidelines of a work, exercise or project that will have to develop the student.
Problem solving	Activity in which they formulate problems and/or exercises related with the matter. The student has to develop the suitable or correct solutions by means of the exercise of routines, to application of formulas or algorithms, the application of procedures of transformation of the available information and the interpretation of the results. It is used to use as I complement of the master sessions.

Seminars	Activities focused to the work on a specific subject, that allow to deepen or complement the contents of the matter. Can employ as I complement of the theoretical classes.
----------	---

Personalized attention

Methodologies Description

Seminars	Resolution of doubts on the subject explained in master classes, on recommended for the preparation of practical classes and seminars texts. Resolution of doubts and problems that may arise as the development work evolves. Any other questions or problems that may make the students.
----------	--

Assessment

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Essay questions exam	Examination in essay form on the contents of the subject.	25	B1 B2 B4 B12 B25 B26
Practices report	Reports, memories or exercises realised in the practical classes and seminars that will have to be delivered in the following days to his realisation.	50	B4 B6 B11 B12 B13 B25 B26
Objective questions exam	Examination test on the contents of the subject.	25	B1 B2 B4 B12 B25 B26

Other comments on the Evaluation

Continuous evaluation through the follow-up of the students and the exhibition of works. Global evaluation of the learning process and acquisition of competence and knowledge.

The quality of the activities performed and the degree of participation and involvement will be assessed. Specifically, conceptual precision, level of elaboration of ideas, grounded criticism, personal organization of ideas and contents, coherence in discourse, expository clarity, care in formal academic and presentation aspects and the use of Meteorological resources and materials.

In the case of students not attending, they must adequately justify the cause at the beginning of the semester. They must carry out the same tests, but individually, and their presence and participation will not be taken into account for their qualification.

If the subject does not pass in the first call, the skills not acquired will be evaluated in the July call. To pass the subject must obtain at least a 5 (approved) in the two parts of which it consists (History and Sociology). In the case of suspending a part in the July summons, in the following course the whole subject must be re-studied.

The official dates of the examinations can be consulted in the page of the faculty, in the section "Organización Académica".

Sources of information

Basic Bibliography

García Ferrando, M.; Puig Barata, N.; Lagardera Otero, F. et al, **Sociología del deporte**, 4ª, Alianza, 2017

Coakley & Dunning, **Handbook of Sport Studies**, 1ª, Sage, 2016

Giulianotti, R., **Sport: A critical sociology**, 2ª, John Wiley & Sons, 2016

Mandell, R.D., **Historia cultural del deporte**, 1ª, Bellaterra, 2006

Salvador, J., **El deporte en Occidente. Historia, Cultura y Política**, 1ª, Cátedra, 2006

Complementary Bibliography

Mason, T., **El deporte en Gran Bretaña**, 1ª, Aranzadi, 1994

Elias, N. y Dunning, E., **Deporte y ocio en el proceso de civilización**, 1ª, Fondo de Cultura Económica, 1991

Recommendations

IDENTIFYING DATA				
Fundamentos da motricidade				
Subject	Fundamentos da motricidade			
Code	P02G050V01204			
Study programme	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	Rey Eiras, Ezequiel Novo Carballal, Antonio Figueira Rodriguez, Alberto			
Lecturers	Figueira Rodriguez, Alberto Novo Carballal, Antonio Rey Eiras, Ezequiel			
E-mail	anovo@uvigo.es zequirey@uvigo.es afigueira@uvigo.es			
Web				
General description	Na materia Fundamentos da Motricidade analizaremos os aspectos máis relevantes da motricidade humana, tendo en conta o corpo en movemento que interacciona cos obxectos e suxeitos do espazo de acción; prestarase especial atención ás habilidades perceptivo-motrices e ás habilidades motrices básicas.			

Competencias

Code	
B2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
B8	Coñecemento e comprensión da estrutura, función e desenvolvemento das diferentes manifestacións da motricidade humana.
B11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
B12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
B15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Demostrar comprensión da literatura científica relacionada coas manifestacións da motricidade humana no ámbito da actividade física e o deporte.	B2 B8
Ser capaz de deseñar, desenvolver e avaliar procesos de ensino- aprendizaxe relativos aos fundamentos da motricidade con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	B11 B12 B13 B15 B25 B26

Contidos

Topic	
1.- Clasificacións e/ou taxonomías dos fundamentos da motricidade.	Clasificacións e/ou taxonomías dos fundamentos da motricidade
2.- Fundamentos, características e estrutura das capacidades perceptivo-motrices no ámbito da actividade física e o deporte: corporalidade, espacialidade, temporalidade e as súas manifestacións derivadas.	Corporalidade, espacialidade, temporalidade e as súas manifestacións derivadas
3.- Fundamentos, características e estrutura das habilidades motrices no ámbito da actividade física e o deporte.	Habilidades motrices básicas.

4.- Principios, tendencias e recursos prácticos en Manifestacións da motricidade.

distintos ámbitos de aplicación das

manifestacións da motricidade.

5.- Deseño de propostas, intervención e análise Capacidades perceptivo-motrices e habilidades motrices.

en relación coas capacidades perceptivo-motrices

e as habilidades motrices.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	10	20	30
Resolución de problemas	4	4	8
Traballos de aula	6.6	26.4	33
Prácticas de laboratorio	30	45	75
Actividades introductorias	2	2	4

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos aspectos máis importantes de cada tema, explicando conceptos, clasificacións, técnicas...etc.
Resolución de problemas	O alumnado en base ás premisas expostas previamente pola docente, busca solucións, fai propostas ou resolve supostos prácticos.
Traballos de aula	Traballos do alumnado a partir dun tema concreto relacionado cos contidos prácticos da materia. Poden ser individuais ou en grupo (innovación educativa, coreografía, etc.).
Prácticas de laboratorio	Sesións prácticas da materia que se realizan nunha instalación deportiva.
Actividades introductorias	Exposición previa de aspectos introductorios, fundamentais ou básicos da materia.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Resolución de problemas	Elaboración de supostos prácticos de carácter grupal.
Traballos de aula	Elaboración e discusión de supostos teórico-prácticos de carácter individual

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Lección maxistral	Exame tipo test e/ou pregunta curta	50	B2 B8
Resolución de problemas	Avaliarase o traballo entregado pola/o estudante sobre os exercicios propostos. Valorarase a calidade, a coherencia, os aspectos formais, etc. Este apartado formará parte da avaliación dependendo da marcha do curso, podendo chegar a valer ata un 10% da nota final, o que faría que o exame valesse un 40% se a docente decide aplicar este criterio de avaliación.	0	B11 B12 B13 B15 B25 B26
Traballos de aula	Avaliaranse os traballos realizados mediante unha ficha de avaliación. Valoraranse distintos aspectos dependendo do traballo en cuestión, como a participación, a calidade de traballo, a progresión, etc.	40	B2 B8 B11 B12 B13 B15 B25 B26
Prácticas de laboratorio	Participación activa nas clases prácticas avaliada mediante unha ficha de control	10	B2 B8 B11 B13 B15 B25 B26

Other comments on the Evaluation

Para superar a materia en primeira convocatoria e de maneira continua, o alumnado ha de aprobar a parte práctica (50%)

tal e como se describiu no apartado de probas (traballos de aula e prácticas de laboratorio). Tamén se someterá a un exame da parte teórica (50%) o día oficial do exame. É imprescindible aprobar ambas as partes, teórica e práctica, para superar a materia. En Resolución de problemas e/ou exercicios:

Avaliarase o traballo entregado pola/o estudante sobre os exercicios propostos. Valorarase a calidade, a coherencia, os aspectos formais, etc. Este apartado formará parte da avaliación dependendo da marcha do curso, podendo chegar a valer ata un 10% da nota final, o que faría que o exame (tipo test e/ou pregunta curta) valesse un 40% se a docente decide aplicar este criterio de avaliación.

Quen non cumpra cos requisitos da práctica de forma continua, presentárase a segunda edición a unha avaliación consistente en:

a) exame sobre a parte teórica da materia: 5 puntos

b) exame sobre a parte práctica da materia: 5 puntos. É imprescindible aprobar tanto o apartado a) como o b) para superar a materia.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Batalla, A., **Habilidades motrices**, INDE, 2000

Blández, J., **La asignatura de Educación Física de Base y una propuesta de adaptación al Espacio Europeo de Educación Superior**, INDE, 2005

Castañer, M. y Camerino, O., **Manifestaciones básicas de la motricidad**, Edicions de la Universitat de Lleida, 2006

Da Fonseca, V., **Estudio y génesis de la psicomotricidad**, INDE, 2000

Gallahue, D.L. and Cleland-Donnelly, F., **Developmental physical education for all children**, Human Kinetics, 2007

Graham, G. and Parker, M., **Children moving**, McGraw-Hill, 2013

Le Boulch, J., **El movimiento en el desarrollo de la persona**, Paidotribo, 1997

Malina, R.M., Bouchard, C., and Bar-Or, O., **Growth, maturation, and physical activity**, Human Kinetics, 2004

Complementary Bibliography

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte I/P02G050V01501

Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte II/P02G050V01603

Subjects that it is recommended to have taken before

Educación: Aprendizaxe e control motor na educación física e o deporte/P02G050V01102

IDENTIFYING DATA				
Basics of combat activities				
Subject	Basics of combat activities			
Code	P02G050V01205			
Study programme	(*)Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	1st	2nd
Teaching language	Spanish Galician			
Department	Special Didactics			
Coordinator	Gutierrez Santiago, Alfonso			
Lecturers	Gutierrez Santiago, Alfonso			
E-mail	ags@uvigo.es			
Web				
General description	The matter «Foundations of the activities of fight» gives in the second quarter of the first course of the Degree in Sciences of the Physical Activity and of the Sport. In this matter gives an overview of the sports and activities of fight. From a theoretical perspective tackle the different current conceptions more significant referents to the field of the sports of fight from a general point of view, and from a practical perspective realises a route through the sports of fight with hold, doing special upsetting in the judo. Likewise, this matter is fundamental inside the plan of studies of the degree given in the University of Vigo, since it is the only, inside this, where the student has the opportunity to obtain the necessary knowledges on the field of the sports of fight, indispensable in the training of a Graduated in Sciences of the Physical Activity and of the Sport.			

Competencies	
Code	
B7	Knowledge and comprehension of the foundations, structures and functions of the skills and bosses of the motricity humanizes.
B10	Knowledge and comprehension of the foundations of the sport.
B12	Application of the technologies of the information and communication (TIC) to the area of the Sciences of the Physical Activity and of the Sport.
B13	Habits of excellence and quality in the professional exercise.
B14	Managing of the scientific basic information applied to the physical activity and to the sport in his different manifestations.
B15	Aptitude to design, to develop and evaluate the processes of education - learning relative to the physical activity and of the sport, with attention to the individual and contextual characteristics of the persons.
B16	Aptitude to promote and evaluate the formation of lasting and autonomous habits of practice of the physical activity and of the sport.
B18	Aptitude to apply the physiological beginning, biomechanics, behavioral and social, to the different fields of the physical activity and the sport.
B20	Aptitude to identify the risks that stem for the health of the practice of physical inadequate activities.
B23	Aptitude to select and to be able to use the material and sports equipment adapted for every type of activity.
B24	Action inside the ethical beginning necessary for the correct professional exercise.
B25	Skill of leadership, capacity of interpersonal relation and teamwork.
B26	Adjustment to new situations, the resolution of problems and the autonomous learning.

Learning outcomes	
Expected results from this subject	Training and Learning Results
Knowledge and understanding of the foundations, structures and functions of the skills motrices basic of the activities of fight.	B7
Knowledge and understanding of the foundations of the judo and the activities of fight.	B10
Application of the technologies of the information and communication (TIC) to the field of the activities of fight.	B12
Adaptation to new situations, resolution of problems and autonomous learning.	B26
Skill of leadership, capacity of interpersonal relation and work in team.	B25
Habits of excellence and quality in the professional exercise.	B13
Performance inside the necessary ethical principles for the correct professional exercise.	B24

Capacity to design, develop and evaluate the processes of education-relative learning to the activities of fight, with attention to the individual and contextual characteristics of the people.	B15
Capacity to promote and evaluate the training of habits perdurables and autonomous of practice of the activities of fight.	B16
Capacity to apply the physiological principles, biomecánicos, comportamentales and social, to the field of the judo and of the activities of fight.	B18
Capacity to identify the risks that derive for the health of the practice of activities of fight of unsuitable form.	B20
Capacity to select and know use the material and sportive equipment adapted for the activities of fight.	B23
Utilisation of the basic scientific information applied to the field of the judo and of the activities of fight.	B14

Contents

Topic

**BRIEF DESCRIPTION OF THE CONTENTS OF THE
MEMORY OF VERIFICATION OF THE DEGREE:**

1. Theoretical fundamentals of the activities of fight.
2. Technical foundations-tactical and didactic of the judo and the activities of fight.
3. Formal and functional structure of the judo and the activities of fight.
4. The process of sportive initiation to the judo.

DEVELOPMENT OF THE CONTENTS:

They are six thematic blocks (A, B ... F). In each one of the following thematic blocks, at the end of the same and between bracket, will signal by means of the corresponding number -1,2,3,4- to which or which of the contents of the memory of verification does special reference.

A) historical Evolution of the sports of fight (1).

Description: in this thematic area realises a route through the different historical stages that has suffered the fight, from the primitive period, going through the archaic civilisations, the classical world, the half age, etc., until arriving to the actuality.

Contents:

- Brief approximation to the fight in other civilisations.
- The fight in the archaic civilisations.
- The fight in the classical world I: the fight in Greece.
- The fight in the classical world II: the fight in Rome.
- The fight in the Half Age and in the Modern Age.

B) The process of sportive institutionalisation of the activities of fight and of the Japanese martial arts (1-2-3-4).

Description: it explains which has been the process of deportivización that have experienced the fights until arriving to his full institutionalisation, realising special upsetting in figth disciplines like the judo. The evolution suffered by the judo from his origin until the actuality. They tackle the starts of the judo like a form of personal defence -ju jutsu-, effecting a practical application of the most notable technicians of the judo to the most daily situations of personal defence. Like colophon of said process of deportivización presents the referee's regulation of the judo. They conceptualise and they characterise the Japanese martial arts, analysing the change suffered until his deportivización, that is to say, the transformation of the Bujutsu in Budo.

Contents:

- The fight in the Contemporary Period.
- The judo. His evolution.
- Initiation to the Ju Jutsu.
- Referee's regulation of judo.
- The martial arts: concept and characterisation. The Japanese martial arts like spiritual education: his change in occident -the deportivización-.

C) Characterisation and concept of the sports of fight (1-3).

Description: this thematic block is allocated to effect a conceptual development of the fight, clearing terms that, a priori, could seem identical for, later, establish which are the common characteristics of the different sports of fight.

Contents:

- Conceptual development of the fight: terminological explanations.
- Characteristic common of the sports of fight.

D) Classification of the sports of fight and of the technicians (1-2-3-4).

Description: in this thematic area tackle the diversity of classifications of the sports of fight in function of the distinct theoretical currents more notable. It effects a review of the technical classifications more important for, finally, realise a comparison between the technicians used in distinct sports of fight with hold, from the forms to project to the opponent against the floor until the forms of control to the opponent.

Contents:

- Classification of the sports of fight.
- The classifications of the technician in judo. Comparative technician between different sports of fight with hold.

E) Sports of fight. Generalities (1-2-4).

Description: in this thematic block tackle the most notable appearances on the ceremonial characteristic of the sports of fight. Besides, we will realise an approach to the skills motor figth.

Contents:

- Sports of fight. His ceremonial.
- The skills motor figth.

F) Foundations (Kihon) (1-2-3-4).

Description: in this thematic area will tackle foundations of the sports of fight so notable like the greeting, the posture, the hold, the falls and the phases of the technician.

Contents:

- The greeting (Rei).
- The posture (Shisei).
- The falls (Ukemi).
- The hold (Kumikata) and the phases of the technician.

Planning			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Laboratory practices	30	45	75
Group tutoring	0	15	15
Lecturing	22.5	33.75	56.25
Objective questions exam	1	1.5	2.5
Laboratory practice	0.5	0.75	1.25

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies	
	Description
Laboratory practices	Activities of application of the knowledges to concrete situations and of acquisition of basic skills and procedimentales related with the matter object of study. They develop in special spaces with skilled equipment (tatami).
Group tutoring	Queries that the student is supported by the profesorado of the matter in the tatami for advice/develop of activities of the matter and of the process of learning.
Lecturing	Exhibition by part of the professor of the contents on the matter object of study, theoretical bases and/or guidelines of a work, exercise or project that goes to realise the student.

Personalized attention

Methodologies	Description
Lecturing	The personalised attention of the students will realise so much during the development of the sessions of classroom as later in the dispatch.
Laboratory practices	The personalised attention of the students will realise so much during the development of the sessions of laboratory in the tatami as later in the dispatch.
Group tutoring	The personalised attention of the studentes in the grup tutoring is especially practical and develops to demand of the students (of form individualized, by couples, or in small groups).

Assessment			
	Description	Qualification	Training and Learning Results

Laboratory practices	The evaluation of the practical teaching will realise of continuous form by means of the control of the assistance of the students. - Knowledge and understanding of the foundations, structures and functions of the basic motor skills of the activities of fight. - Knowledge and understanding of the foundations of the judo and the activities of fight. - Application of the technologies of the information and communication (TIC) to the field of the activities of fight. - Adaptation to new situations, resolution of problems and autonomous learning. - Skill of leadership, capacity of interpersonal relation and work in team. - Habits of excellence and quality in the professional exercise. - Performance inside the necessary ethical principles for the correct professional exercise. - Capacity to design, develop and evaluate the processes of education-relative learning to the activities of fight, with attention to the individual and contextual characteristics of the people. - Capacity to promote and evaluate the training of long habits and autonomous of practice of the activities of fight. - Capacity to apply the physiological principles, biomechanical, behavioral and social, to the field of the judo and of the activities of fight. - Capacity to identify the risks that derive for the health of the practice of activities of fight of unsuitable form. - Capacity to select and know use the material and sportive equipment adapted for the activities of fight.	Es necesario asistir al 80 por ciento de las prácticas	B7 B10 B12 B13 B15 B16 B18 B20 B23 B24 B25 B26
Objective questions exam	Examination type test or true/false. - Knowledge and understanding of the foundations, structures and functions of the basic motor skills of the activities of fight. - Knowledge and understanding of the foundations of the judo and the activities of fight. - Application of the technologies of the information and communication (TIC) to the field of the activities of fight. - Adaptation to new situations, resolution of problems and autonomous learning. - Skill of leadership, capacity of interpersonal relation and work in team. - Habits of excellence and quality in the professional exercise. - Capacity to apply the physiological principles, biomechanical, behavioral and social, to the field of the judo and of the activities of fight. - Capacity to select and know use the material and sportive equipment adapted for the activities of fight. - Utilisation of the basic scientific information applied to the field of the judo and of the activities of fight.	42	B7 B10 B12 B13 B14 B18 B23 B25 B26

Laboratory practice	Oral and practical examination in the tatami. - Knowledge and understanding of the foundations, structures and functions of the basic motor skills of the activities of fight. - Knowledge and understanding of the foundations of the judo and the activities of fight. - Application of the technologies of the information and communication (TIC) to the field of the activities of fight. - Adaptation to new situations, resolution of problems and autonomous learning. - Skill of leadership, capacity of interpersonal relation and work in team. - Habits of excellence and quality in the professional exercise. - Performance inside the necessary ethical principles for the correct professional exercise. - Capacity to design, develop and evaluate the processes of education-relative learning to the activities of fight, with attention to the individual and contextual characteristics of the people. - Capacity to promote and evaluate the training of long habits and autonomous of practice of the activities of fight. - Capacity to apply the physiological principles, biomechanical, behavioral and social, to the field of the judo and of the activities of fight. - Capacity to identify the risks that derive for the health of the practice of activities of fight of unsuitable form. - Capacity to select and know use the material and sportive equipment adapted for the activities of fight.	58	B7 B10 B12 B13 B15 B16 B18 B20 B23 B24 B25 B26
---------------------	--	----	---

Other comments on the Evaluation

Proofs of type test: obtain a five on ten in the corresponding examination.

The evaluation of the theoretical teaching will realise by means of a final proof written corresponding to the subjects given during the course: examination type test or true/false.

Practical proofs: obtain a five on ten in the theoretical examination-practical oral corresponding. Assistance to 80% of the practices.

The evaluation of the teaching of laboratories will realise of continuous form by means of the control of the assistance of the students (is necessary to assist to 80% of the practical classes), and also will effect a practical proof final (oral examination) corresponding to the subjects given during the course.

The **final qualification** will obtain realising an weighted average of the two examinations surpassed. In the case that only it surpass one of the two examinations, the positive qualification (of the examination surpassed) will conserve only until the following announcement of June-July.

The qualifications of each announcement will be **published** in FAITIC, where will indicate the dates of review of the examinations.

They will apply the same criteria of evaluation for the **REST OF ANNOUNCEMENTS**.

Sources of information

Basic Bibliography

Taira, Shu, **La esencia del judo (Tomo I)**, 2ª edición, Satori, 2014

Taira, Shu, **La esencia del judo (Tomo I)**, 1ª Edición, Satori, 2009

Taira, Shu, **Judo (I)**, 1ª Edición, COE, 1992

Villamón, Miguel (dir.), **Introducción al judo**, 1ª Edición, Hispano-Europea, 1999

Kano, Jigor, **Judo Kodokan**, 1ª Edición, Eyra, 1989

- Kodokan Judo, **Nage Waza -various techniques and their names-**, 1ª Edición, Kodokan, 200-?
- Kodokan Judo, **Katame Waza -various techniques and their names-**, 1ª Edición, Kodokan, 200-?
- Complementary Bibliography**
- Adams, N., **Los agarres**, 1ª Edición, Paidotribo, 1992
- Amador, F.; Castro, U. y Álamo, J.M., **Luchas, deportes de combate y juegos tradicionales**, 1ª Edición, Gymnos, 1997
- Burger, R., **Judo**, 1ª Edición, ADELEF, 1989
- Camerino, O.; Prieto, I.; Lapresa, D.; Gutiérrez-Santiago, A. y Hileno, R., **Detección de T-patterns en la observación de deportes de combate**, 2014
- Castarlenas, J.LI. y Peré Molina, J., **El judo en la educación física escolar. Unidades didácticas**, 1ª Edición, Hispano Europea, 2002
- Draeger, D.F., **Modern Bujutsu & Budo. The martial arts and ways of Japan. Volume 3**, 1ª Edición, Weatherhill, 1996
- Durantez, C., **Las Olimpiadas Griegas**, 1ª Edición, Delegación Nacional de Educación Física y Deportes, 1977
- Federación Española de Lucha-Comité Nacional de Sambo, **écnicas de Sambo. Programa oficial hasta cinturón negro**, 1ª Edición, Esteban Sanz, 1997
- Franco Sarabia, F., **Cinturón negro de judo: programa oficial**, 1ª Edición, Esteban Sanz Martínez, 1985
- Frederic, L., **Diccionario ilustrado de las artes marciales**, 1ª Edición, Eyra, 1989
- García Romero, F., **Los Juegos Olímpicos y el deporte en Grecia**, 1ª Edición, AUSA, 1992
- Gutiérrez Santiago, A., **La iniciación deportiva para personas con ceguera y deficiencia visual**, 1ª Edición, Aljibe, 2011
- Gutiérrez Santiago, A. y Maceira Gago, A., **Deportes de loita**, 1ª Edición, Igapepsa, 2003
- Gutiérrez Santiago, A. y Prieto Lage, I., **Errores en el modelo técnico deportivo en la iniciación al Judo: Morote Seoi Nague**, 2006
- Gutiérrez Santiago, A. y Prieto Lage, I., **Ippon Seoi Nague vs. Morote Seoi Nague. Los 10 puntos básicos para su utilización en el proceso de enseñanza-aprendizaje desde la perspectiva del error**, 2007
- Gutiérrez Santiago, A. y Prieto Lage, I., **Las claves en el proceso de enseñanza-aprendizaje de la técnica de judo desde la perspectiva del error: O Soto Gari vs. O Soto Guruma**, 2007
- Gutiérrez, Alfonso y Prieto, Iván, **Teoría y praxis del juego en las actividades de lucha**, 1ª Edición, Wanceulen, 2008
- Gutiérrez-Santiago, A., Prieto, I., Camerino, O. y Anguera, M.T., **Sequences of errors in the judo throw Morote Seoi Nage and their relationship to the learning process**, 2013
- Gutiérrez, A., Prieto, I., Cancela, J.M., **Most frequent errors in judo Uki Goshi technique and the existing relations among them analysed through T-Patterns**, 2009
- Gutiérrez-Santiago, A., Prieto, I., Cancela, J.M., Ayán, C., **Análisis del error en la técnica de judo Koshi guruma mediante T-Patterns**, 2014
- Huelí, J.M., **Judo: la actividad física y deportiva extraescolar en los centros educativos**, 1ª Edición, Consejo Superior de Deportes, 2000
- Inman, R., **Judo. Las técnicas de los campeones de combate**, 1ª Edición, Madrid, 1989
- Inogai, T. y Habersetzer, R., **Judo pratique. Du débutant à la ceinture noire**, 1ª Edición, Amphora, 2002
- Inokuma, I. y Sato, N., **Best Judo**, 1ª Edición, Kodansha Internacional, 1980
- Jazarin, J.L., **El espíritu del judo. Las enseñanzas de un maestro de artes marciales**, 1ª Edición, Eyra, 1996
- Kawaishi, M., **Mi método de judo**, 1ª Edición, Bruguera, 1964
- Kimura, M., **El Judo. Conocimiento práctico y normas**, 1ª Edición, Aedos, 1976
- Kolychkin, A., **Judo. Nueva didáctica**, 1ª Edición, Paidotribo, 1989
- Kudo, K., **Judo en acción. Técnicas de proyección**, 1ª Edición, Fher, 1979
- Kudo, K., **Judo en acción. Técnicas de combate cuerpo a cuerpo en el suelo**, 1ª Edición, Fher, 1979
- Mañas, A., **Gladiadores. El gran espectáculo de Roma**, 1ª Edición, Ariel, 2013
- Nobuyoshi, T., **Aikido. Etiqueta y transmisión. Manual para uso de los profesores**, 1ª Edición, Paidotribo, 2002
- Nossov, K., **Gladiadores. El espectáculo más sanginario de Roma**, 1ª Edición, LIBSA, 2011
- Pous Borrás, S., **La justa, un aspecto deportivo medieval**, 1993
- Prieto, I., Gutiérrez, A., Camerino, O. y Anguera, M.T., **Knowledge of error in relation to the teaching and learning osoto-gari judo throw**, 2013
- Prieto, I.; Gutiérrez-Santiago, A. & Prieto, M.A., **Knowledge of Errors in the Teaching-Learning Process of Judo-Techniques: Osoto-Guruma as a Case Study**, 2014
- Prieto Lage, I., Gutiérrez-Santiago, A., y Prieto Lage, M.Á., **The teaching-learning process of judo techniques improved using knowledge of errors. Tai-otoshi as a case study**, 2014
- Prieto Lage, I., Gutiérrez-Santiago, A., y Prieto Lage, M.Á., **Determination of feedback in judo by means of T-patterns**, 2014
- Ratti, O. y Westbrook, A., **Los secretos del samurai. Las artes marciales en el Japón feudal**, 1ª Edición, Paidotribo, 2000
- Rodríguez Dabauza, P., **Jiu jitsu de hoy, vol. 1 y 2: Técnica de defensa personal del samurai de ayer**, 1ª Edición, Alas, 2000
- Rodríguez Dabauza, P., **Judo aplicado a la defensa personal**, 1ª edición, Esteban Sanz, 2000
- Santos Nalda, J., **Artes marciales. El Aikido**, 1ª Edición, Paidotribo, 1990
- Segura Mungía, S., **Los Juegos Olímpicos**, 1ª Edición, Anaya, 1992
- Stevens, J., **hree Budo Masters. Jigoro Kano, Gichin Funakoshi y Morihei Ueshiba**, 1ª Edición, Kodansha International, 1995
- Taira, Shu, **La esencia del judo (Tomo II)**, 2ª edición, Satori, 2014

Uzawa, T., **Pedagogía del judo**, 1º Edición, Miñón, 1982

Watson, N., **Father of judo: a biography of Jigoro Kano**, 1º Edición, Kodansha International, 2001

Recommendations
